

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Введено в дію наказом
від 08 травня 2020 р.
№ 0202-1/164

Проректор
з науково-педагогічної роботи

Антон ПАНТЕЛЕЙМОНОВ

Освітньо-професійна програма

«Економічна та соціальна географія»

Галузь знань 10 Природничі науки

Спеціальність 106 Географія

другий (магістерський) рівень вищої освіти

Затверджено Вченою радою університету 27 квітня 2020 року, протокол № 8

ЛИСТ ПОГОДЖЕННЯ
освітньо-професійної програми

1.1. Вчена рада факультету геології, географії, рекреації і туризму:
протокол № 7 від 11 березня 2020 р.

Голова Вченої ради факультету

Віліна ПЕРЕСАДЬКО

1.2. Науково-методична комісія факультету геології, географії, рекреації
і туризму:
протокол № 8 від 11 березня 2020 р.

Голова науково-методичної
комісії факультету

Олександр ЖЕМЕРОВ

1.3. Кафедра соціально-економічної географії і регіонознавства:
протокол № 3 від 11 березня 2020 р.

Завідувач кафедри

Людмила НЕМЕЦЬ

1.4. Гарант освітньої програми

Володимир РЕДІН

ПЕРЕДМОВА

Розроблено робочою групою у складі:

Прізвище, ім'я, по батькові	Найменування посади (для сумісників – місце основної роботи, посада)	Науковий ступінь, вчене звання
Керівник робочої групи – Редін Володимир Іванович	доцент кафедри соціально- економічної географії і регіонознавства ХНУ імені В.Н. Каразіна	кандидат географічних наук, доцент кафедри соціально- економічної географії і регіонознавства
Члени робочої групи		
Нємець Людмила Миколаївна	професор, завідувач кафедри соціально-економічної географії і регіонознавства ХНУ імені В.Н. Каразіна	доктор географічних наук, професор кафедри соціально- економічної географії і регіонознавства
Сегіда Катерина Юрійівна	доцент кафедри соціально- економічної географії і регіонознавства	доктор географічних наук, доцент кафедри соціально- економічної географії і регіонознавства
Ключко Людмила Василівна	доцент кафедри соціально- економічної географії і регіонознавства ХНУ імені В.Н. Каразіна	кандидат географічних наук, доцент кафедри соціально- економічної географії і регіонознавства
Носирєв Олександр Олександрович	керівник ГО «Науково-дослідний інститут регіонального розвитку»	кандидат географічних наук
Черномаз Павло Олексійович	начальник сектору перспективного розвитку ДП «Харківський регіональний науково-виробничий центр стандартизації, метрології та сертифікації»	кандидат географічних наук, доцент кафедри міжнародних економічних відносин
Кірюхін Олексій Михайлович	радник з питань транскордонного та міжнародного співробітництва Асоціації органів місцевого самоврядування Харківської області	кандидат геологічних наук
Гордієнко Дарина Григорівна	спеціаліст відділу освіти Великописарівської районної державної адміністрації Сумської області	
Угрюмова Анна Володимирівна	студентка кафедри соціально- економічної географії і регіонознавства ХНУ імені В.Н. Каразіна	

При розробці проекту Програми враховані вимоги:

1) Освітнього стандарту спеціальності

Стандарт вищої освіти з даної спеціальності не є офіційно затвердженим. Наразі діє Тимчасовий стандарт вищої освіти України, схвалений Вченою радою університету (протокол № 8 від 27 квітня 2020 р.) і затверджений наказом ректора (№ 0202-1/163 від 08 травня 2020 р.);

2) Професійного (их) стандарту _____

назва стандарту, власник/провайдер стандарту

3) Рекомендації професійної асоціації _____

назва

інформація про розміщення/оприлюднення рекомендацій

4) Рекомендації провідного працедавця в галузі _____

назва

інформація про розміщення/оприлюднення рекомендацій

Примітка – пп. 2-4 вказуються у випадку наявності

Рецензії-відгуки зовнішніх стейкхолдерів (за наявності):

1. Профіль освітньої програми
«Економічна та соціальна географія»
зі спеціальності 106 Географія

1 – Загальна інформація	
<i>Ступінь вищої освіти та назва кваліфікації</i>	Магістр географії; економічна та соціальна географія
<i>Офіційна назва освітньої програми</i>	Економічна та соціальна географія
<i>Тип диплому та обсяг освітньої програми</i>	Одиничний, 90 кредитів ЄКТС, 1 рік 4 місяці (на основі диплома бакалавра)
<i>Наявність акредитації</i>	Акредитована у 2018 р. (рішення Акредитаційної комісії від 27 грудня 2018 р., протокол 133, наказ МОН України від 08.01.2019 р. № 13)
<i>Цикл/рівень</i>	НРК України – 7 рівень, FQ-EHEA – другий цикл, EQF-LLL – 7 рівень
<i>Передумови</i>	Наявність ступеня бакалавр чи спеціаліст
<i>Мова(и) викладання</i>	Українська
<i>Термін дії освітньої програми</i>	2 роки
<i>Інтернет-адреса постійного розміщення опису освітньої програми</i>	http://geo.karazin.ua/osvitni_programy/
2 – Мета освітньої програми	
Забезпечення фундаментальної теоретичної та практичної підготовки висококваліфікованих кадрів, які набувають глибоких знань для виконання професійних завдань та обов'язків науково-дослідницького й інноваційного характеру у галузі економічної та соціальної географії, педагогіки та методики вищої освіти, здатності до самостійної діяльності в умовах вищих навчальних закладів різного рівня акредитації.	
3 – Характеристика освітньої програми	
<i>Предметна область (галузь знань, спеціальність, спеціалізація (за наявності))</i>	10 Природничі науки 106 Географія
<i>Орієнтація освітньої програми</i>	Освітньо-професійна, дослідницько-прикладна. Забезпечує оволодіння комплексом загальних та фахових компетентностей, необхідних професіоналу-досліднику, які розширюють науковий світогляд і здібності до проведення методологічного аналізу й критичного розуміння досягнень сучасної економічної та соціальної географії, дозволяють створювати власну концепцію у науково-дослідницькій діяльності.
<i>Основний фокус освітньої програми та спеціалізації</i>	Повна вища освіта в галузі знань 10 Природничі науки із спеціальності 106 Географія. Високопрофесійна теоретична та практична підготовка з фундаментальних фахових знань для виконання професійних завдань та обов'язків науково-дослідницького й інноваційного характеру в галузі економічної та соціальної географії та викладання географічних дисциплін у вищих, середніх загальноосвітніх і спеціалізованих навчальних закладах. Ключові слова: економічна географія, соціальна географія.

<i>Особливості програми</i>	Програма комбінована (дослідницько-прикладна), посилена практична, геоінформаційна підготовка, можливе стажування на підприємствах та у закладах вищої освіти за кордоном
4 – Придатність випускників до працевлаштування та подальшого навчання	
<i>Придатність до працевлаштування</i>	Наукові дослідження та розробки; середня і вища освіта; державне управління. Географ, географ-економіст, фахівець з міського та районного планування, фахівець з розміщення продуктивних сил та регіональної економіки, науковий співробітник, вчитель середнього та спеціалізованого навчально-виховного закладу, викладач закладу вищої освіти
<i>Подальше навчання</i>	Продовження навчання на третьому (освітньо-науковому) – 8-му кваліфікаційному рівні НРК, доступ до спеціалізованих досліджень у географічній науці. Набуття часткових кваліфікацій за іншими спеціальностями в системі післядипломної освіти, подальше підвищення кваліфікації за фахом
5 – Викладання та оцінювання	
<i>Викладання та навчання</i>	Навчання студентоцентроване, проблемно-орієнтоване, самонавчання, навчання на основі науково-дослідницької діяльності, навчання через науково-дослідницьку, виробничу та асистентську практики. Активні (проблемні, інтерактивні, проектні, інформаційно-комп'ютерні, саморозвиваючі) та пасивні (пояснювально-ілюстративні) технології та методи
<i>Оцінювання</i>	Чотирирівнева та дворівнева, 100-бальна система оцінювання через такі види контролю з накопиченням отриманих балів: <i>поточний</i> (усне та письмове опитування) контроль, проміжний (захист практичних, самостійних робіт), <i>підсумковий</i> (письмові екзамени, залікові роботи, захисти звітів з практик), самоконтроль, <i>державна атестація</i> (підготовка та публічний захист кваліфікаційної роботи магістра)
6 – Програмні компетентності	
<i>Інтегральна компетентність</i>	Здатність розв'язувати складні задачі та практичні проблеми при вивченні географічних об'єктів і процесів у різних масштабах як у просторі, так і в часі, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій і характеризується невизначеністю умов і вимог.
<i>Загальні компетентності (ЗК)</i>	ЗК01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу інформації. ЗК02. Здатність генерувати нові ідеї (креативність). ЗК03. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології. ЗК04. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації, пов'язаній з роботою за фахом. ЗК05. Здатність до ділових комунікацій у професійній сфері, знання етики ділового спілкування, навички роботи в команді. ЗК06. Прагнення до збереження навколишнього середовища. ЗК07. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.
<i>Спеціальні (фахові) компетентності (СК)</i>	СК01. Знання наукових теорій, концепцій і парадигм економічної та соціальної географії. СК02. Розуміння причинно-наслідкових зв'язків розвитку та взаємодії природи і суспільства й уміння їх використовувати у професійній, соціальній, педагогічній діяльності. СК03. Уявлення про сучасні суспільно-географічні підходи, загальнонаукові та спеціальні методи, методика суспільно-географічних досліджень.

	<p>СК04. Уявлення про суспільно-географічні відношення і зв'язки, суспільно-географічні процеси, соціогеосистеми, їх підсистеми та елементи.</p> <p>СК05. Володіння основами дослідницької діяльності, уміння застосовувати загальнонаукові та спеціальні методи досліджень, дослідницькі навички.</p> <p>СК06. Здатність використовувати професійні знання з фізичної та соціально-економічної географії у процесі комплексного вивчення територій.</p> <p>СК07. Здатність використовувати теоретичні знання і практичні навички системного аналізу, суспільно-географічного моделювання та прогнозування суспільно-географічних об'єктів і процесів.</p> <p>СК08. Знання про основні підходи та особливості моніторингу соціально-економічного розвитку регіонів.</p> <p>СК09. Здатність використовувати професійно профільовані знання і практичні навички для розробки та впровадження механізмів територіального менеджменту, районного планування, складання планів та програм соціально-економічного розвитку регіонів.</p> <p>СК10. Здатність використовувати географічні інформаційні технології для вирішення дослідницьких завдань у галузі економічної та соціальної географії.</p> <p>СК11. Здатність застосовувати уміння роботи зі статистичними базами даних, збору, узагальнення та обробки статистичної інформації та її графічної візуалізації у суспільно-географічних дослідженнях.</p> <p>СК12. Здатність здійснювати педагогічну діяльність та викладати дисципліни професійної підготовки у вищих навчальних закладах.</p>
7 – Програмні результати навчання	
	<p>ПР01. Знати основні теоретико-методологічні проблеми економічної та соціальної географії.</p> <p>ПР02. Розуміти головні закономірності глобальних проблем сучасності, глобалізації, глобалістики.</p> <p>ПР03. Визначати чинники та закономірності розвитку суспільно-просторових процесів.</p> <p>ПР04. Аналізувати геопросторові аспекти організації, розвитку і функціонування геосистем.</p> <p>ПР05. Знати теоретичні та методичні основи суспільно-географічного моделювання і прогнозування.</p> <p>ПР06. Знати функції, принципи і методи управління регіональним розвитком.</p> <p>ПР07. Розуміти теоретичні основи і прикладні засоби впровадження геоінформаційних систем та технологій, апаратних і програмних засобів розробки схем територіального менеджменту в різних предметних галузях.</p> <p>ПР08. Знати форми, методи і прийоми навчальної діяльності у закладах вищої освіти.</p> <p>ПР09. Використовувати сучасні знання географічних наук для отримання нових наукових результатів у галузі економічної та соціальної географії.</p> <p>ПР10. Володіти сучасними методами, формами організації та засобами науково-дослідницької діяльності, прийомами наукового аналізу суспільно-географічних процесів.</p> <p>ПР11. Володіти навичками роботи з геоінформаційними системами і застосування геоінформаційних технологій у територіальному</p>

	<p>менеджменті.</p> <p>ПР12. Планувати, організувати та проводити стаціонарні, напівстаціонарні і польові суспільно-географічні дослідження територіальної організації суспільства на різних ієрархічних рівнях його життєдіяльності.</p> <p>ПР13. Володіти методами суспільно-географічного моделювання і прогнозування у соціогеосистемах різних ієрархічних рівнів.</p> <p>ПР14. Аналізувати потенціал територій щодо здійснення того чи іншого виду господарської діяльності.</p> <p>ПР15. Аналізувати регіональні відмінності соціально-економічного розвитку за різноманітними картографічними та статистичними джерелами;</p> <p>ПР16. Застосовувати уміння і навички навчально-методичної діяльності у закладах вищої освіти.</p>
8 – Ресурсне забезпечення реалізації програми	
<i>Специфічні характеристики кадрового забезпечення</i>	Усі викладачі мають науковий ступінь та/або вчене звання, що відповідає основному профілю дисципліни, що викладається. Гарант програми – Редін В.І., к. геогр. н., доцент. Усі викладачі раз на п'ять років проходять підвищення кваліфікації
<i>Специфічні характеристики матеріально-технічного забезпечення</i>	Обладнання та устаткування, необхідне для польових і камеральних досліджень суспільно-географічних об'єктів і систем, технічні засоби навчання (дошки-екрани; мультимедійні проектори, ноутбуки, принтери, сканери, персональні комп'ютери з програмним забезпеченням) для формування предметних компетентностей з економічної та соціальної географії у процесі навчання здобувача. Є навчальні аудиторії, лабораторії, комп'ютерні класи, гуртожиток, пункти харчування, точки бездротового доступу до Інтернет, спортзали
<i>Специфічні характеристики інформаційного та навчально-методичного забезпечення</i>	Офіційний сайт ХНУ ім. В.Н. Кразіна, власний сайт факультету геології, географії, рекреації і туризму, сайт кафедри соціально-економічної географії і регіонознавства, необмежений доступ до Інтернет, друковані (фонди ЦНБ ім. В.Н. Каразіна, репозитарій, власні бібліотеки навчальних лабораторій, картографічні твори) та Інтернет-джерела (у т.ч. і Центру електронного навчання ХНУ) інформації; навчальні і робочі плани (з пояснювальними записками до них), освітні програми, робочі програми дисциплін і практик, навчально-методичні комплекси дисциплін, що включають лекційний матеріал, завдання практичних робіт, питання семінарських занять, завдання самостійної роботи, питання, задачі, завдання для поточного та підсумкового контролю.
9 – Академічна мобільність	
<i>Національна кредитна мобільність</i>	Можлива, індивідуальна, за бажанням студента. Кредити, отримані в інших ВНЗ України, перезараховуються відповідно до довідки про академічну мобільність
<i>Міжнародна кредитна мобільність</i>	Можлива, індивідуальна, у т.ч. участь у програмах проекту Еразмус+, за бажанням студента
<i>Навчання іноземних здобувачів вищої освіти</i>	Громадяни інших держав приймаються на навчання за спеціальністю 106 Географія на підставі міжнародних договорів на умовах, визначених цими договорами, а також договорів, укладених навчальним закладом із зарубіжними навчальними закладами, організаціями, або індивідуальних договорів, контрактів.

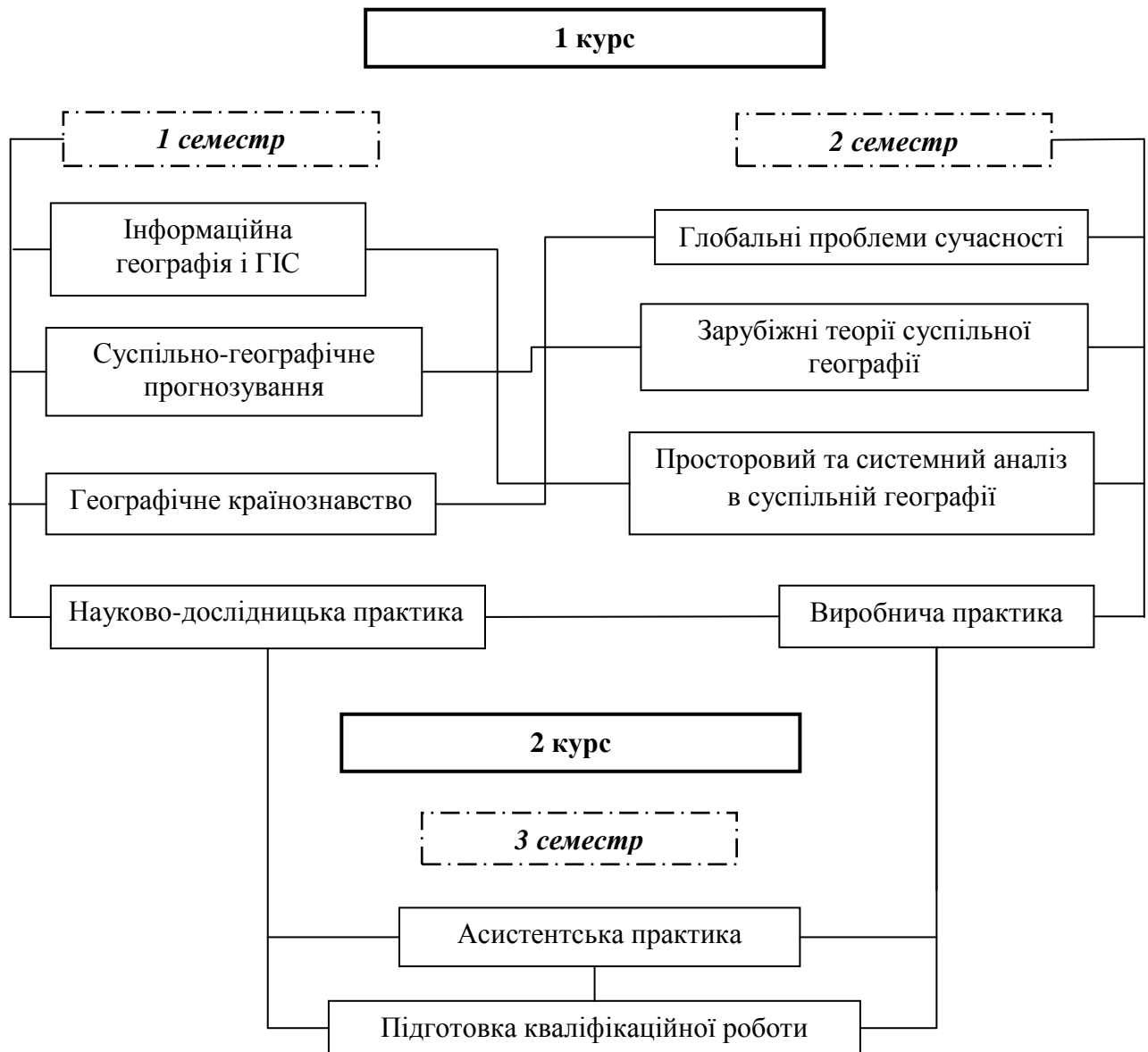
2. Перелік компонент освітньо-професійної програми та їх логічна послідовність

2.1. Перелік компонент ОП

Код н/д	Компоненти освітньої програми (навчальні дисципліни, курсові проекти (роботи), практики, кваліфікаційна робота)	Кількість кредитів	Форма підсумкового контролю, шкала оцінювання
Обов'язкові компоненти ОП			
ОК 1	Глобальні проблеми сучасності	3	дворівнева
ОК 2	Інформаційна географія і ГІС	4	чотирирівнева
ОК 3	Зарубіжні теорії суспільної географії	4	чотирирівнева
ОК 4	Суспільно-географічне прогнозування	4	чотирирівнева
ОК 5	Географічне країнознавство	4	чотирирівнева
ОК 6	Просторовий та системний аналіз в суспільній географії	4	чотирирівнева
ОК 7	Науково-дослідницька практика	6	чотирирівнева
ОК 8	Виробнича практика	7	дворівнева
ОК 9	Асистентська практика	10	чотирирівнева
ОК 10	Підготовка кваліфікаційної роботи	20	чотирирівнева
Загальний обсяг обов'язкових компонент		66	
Вибіркові компоненти ОП*			
ВК 1	Географія АПК / Географія агробізнесу / Географія продовольства	4	чотирирівнева
ВК 2	Менеджмент підприємницької діяльності / Геомаркетинг і геологістика / Практикум: Планування екскурсійних маршрутів / Географічний вимір глобальних проблем людства (семінар) / Регіональна економічна діяльність та фондові ринки	4	чотирирівнева
ВК 3	Практикум з проблем регіонального розвитку / Геопланування та управління розвитком територій / Управління регіональним розвитком / Основи районного планування	4	дворівнева
ВК 4	Інформаційні технології в територіальному менеджменті / Практикум: ГІС-проекти з територіального управління / Семінар: Світова економіка / Міжнародні економічні відносини (семінар) / Демографічні проблеми в світі та в Україні	4	чотирирівнева
ВК 5	Науковий семінар / Науково-дослідницький практикум	4	дворівнева
ВК 6	Туристсько-рекреаційні ресурси світу / Туристські ресурси світу	4	дворівнева
Загальний обсяг вибірових компонент		24	
ЗАГАЛЬНИЙ ОБСЯГ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ		90	

*перелік дисциплін за вибором наданий орієнтовний і може змінювати відповідно до актуальних запитів галузі економічної та соціальної географії

2.2. Структурно-логічна схема ОП

3. Форма атестації здобувачів вищої освіти

Атестація випускників освітньо-професійної програми «Економічна та соціальна географія» спеціальності 106 Географія проводиться у формі захисту кваліфікаційної роботи магістра та завершується видачею документу встановленого зразка про присудження йому ступеня магістра із присвоєнням кваліфікації: Магістр географії; економічна та соціальна географія.

Магістерська робота є завершеним науковим дослідженням, вона повинна мати внутрішню єдність та свідчити про підготовленість здобувача до виконання професійних обов'язків з використанням набутих інтегрованих знань, умінь і практичних навичок. Кваліфікаційна робота магістра передбачає проведення аналізу та теоретичної розробки (дослідження процесів і об'єктів) актуальних питань, проблем в економічній та соціальній географії, практичної апробації отриманих результатів, оприлюднення отриманих результатів на конференціях та семінарах регіонального, всеукраїнського чи міжнародного рівнів, наявність щонайменше 1 публікації. Обсяг та структура роботи встановлюється закладом вищої освіти. Робота перевіряється на наявність академічного плагіату згідно з

